Vlaco-compost brengt leven in uw tuin

Praktische tips voor deze milieuvriendelijke bodemverbeteraar

Vlaco-compost brengt leven in uw tuin

INLEIDING

Deze brochure gaat over compostgebruik in de tuin van elke hobbytuinier. Compost is de basis van iedere vruchtbare grond. U ontdekt als hobbytuinier de voordelen van compost. Het gebruik van compost past volledig in de trend naar meer milieuvriendelijke producten in de tuin.

De toepassingen van compost in de tuin zijn haast oneindig. In deze brochure leggen we het gebruik van compost uit per tuinonderdeel, met concrete aanwijzingen. Achteraan vindt u een overzichtelijke tabel met de gebruikshoeveelheden.

Veel succes!

Compostgebruik is een kringlooptechniek. Kringlooptechnieken zijn technieken in de tuin die de gebruikelijke tuinresten (grasmaaisel, bladeren, snoeihout, …) voorkomen of omzetten in waardevolle bouwstenen voor de tuin. Ook andere kringlooptechnieken in de tuin worden in deze brochure aangehaald.

INDEX

Algemene informatie over compost	5
Gazon	15
Bloemborders en vaste planten	19
Bomen en struiken	23
Fruittuin	27
Moestuin	31
Bloembakken en kuipplanten	33
Compost en energie gaan hand in hand!	35
Hoeveel Vlaco-compost gebruikt u?	37
Waar bestelt u Vlaco-compost?	38
Wat is Vlaco vzw?	38

Een mooie tuin begint met vlaco-compost

Algemene informatie over compost

WAT IS COMPOST?

Compost is een donkerbruin tot zwart, kruimelig product dat bestaat uit plantaardige resten (selectief ingezamelde groenten, fruitschillen, grasmaaisel, bladeren, snoeihout, …) die door micro-organismen bijna tot humus zijn afgebroken. U kunt het vergelijken met wat in het bos gebeurt als afgevallen bladeren, twijgjes en dode planten zich omvormen tot de donkerbruine bosgrond. Compost ruikt ook enigszins naar bosgrond. Het is het resultaat van het composteringsproces. Het is een humusproduct dat levende organismen bevat en gemineraliseerde elementen die voedsel zijn voor planten.
Compost is 100 % natuurlijk.

DE KRINGLOOP VAN ORGANISCH-BIOLOGISCH AFVAL

De inwoners van Vlaanderen sorteren al jaren hun afval. Het plantaardig keukenafval en tuinafval gaan in de groene bak of –zak op straat. De ophaalwagen maakt deze bak leeg en brengt de inhoud naar een professionele compostering. Tuinafval wordt ook op het containerpark verzameld, vanwaar het wordt afgevoerd naar de groencompostering. Ook tuinaannemers, de gemeente en de provincie brengen hun groenafval naar de compostering.
In Vlaanderen zijn er een dertigtal professionele composteerinstallaties. Sommige verwerken enkel gft-afval, andere enkel groenafval (tuinafval). De procesomstandigheden verschillen maar ze maken allemaal compost. En die compost gebruikt u, de tuinaannemer, de gemeente en de provincie weer in de tuin of het openbaar groen. Zo blijft de grond in Vlaanderen gezond en vruchtbaar. U geniet nog meer van uw tuin!

Aanvoer

Hakselen

Ophopen

Zeven

HET COMPOSTEERPROCES

Composteren is waarschijnlijk één van de oudste bekende natuurlijke recyclingprocessen. Dit van nature traag verlopend proces kan versneld worden door het optimaliseren van bepaalde parameters. Parameters zoals zuurstof en water beïnvloeden stuk voor stuk de microbiële activiteit.
Compostering gebeurt door activiteit van bacteriën en schimmels die van nature al op het organisch materiaal aanwezig zijn. Zij breken het materiaal af en gebruiken de producten voor hun eigen levensprocessen. Bij dit afbraakproces gebruiken ze zuurstof en ontstaan er kooldioxide, water en warmte.

Al het gft- en groenafval dat op de compostering aankomt, wordt eerst verhakseld en goed gemengd. Het is belangrijk dat de verhouding groen (natte, zachte keukenresten…) en bruin materiaal (droge, grove tuinresten) in evenwicht is. Daarna zet men dit gemengde materiaal op in hopen of rillen.

Grote machines keren deze hopen of rillen regelmatig om zodat verse zuurstof wordt ingebracht. Men bevochtigt de hopen of rillen als ze te droog zijn. De organismen kunnen immers niet zonder zuurstof en water leven.
De temperatuur in de hopen loopt op tot 55 à 65 °C. Deze hoge temperaturen doden ziektekiemen en onkruidzaden.
Na drie tot zes maanden hebben de micro-organismen het organische materiaal uit het afval omgezet tot een zwart, donkerbruin, kruimelig materiaal, compost. De compost bevat stabiele organische stof. Het is deze stabiele organische stof die voor de bodemverbeterende kwaliteiten van compost zorgt.
De volgende en laatste stap is het zeven van de compost.. De compostering zeeft op verschillende grootte af zodat u voor elke toepassing een gepast compostproduct beschikbaar heeft.

GFT- EN GROENCOMPOST, WAT IS HET VERSCHIL?

Groencompost is het eindproduct van de compostering van uitsluitend groenafval afkomstig van tuinen (van de particulier

ZAND, LEEM OF KLEI ?

Een van de belangrijkste eigenschappen van de bodem is de textuur. Textuur is niets anders dan de verhouding tussen bodemdeeltjes van verschillende formaten. Bodems bevatten een mengsel van verschillende deeltjesgrootte. De deeltjes waarvan er meest zijn, bepalen de naam van de bodemtextuur.

Zanddeeltjes zijn 0,05 tot 2 mm groot, doorgaans groot genoeg om zichtbaar te zijn. Ze voelen tussen de vingers korrelig aan. Wat groter is dan zand, wordt grind genoemd. Leemdeeltjes (0,002 tot 0,05 mm) zijn kleiner dan zand, en niet meer zichtbaar met het blote oog. De fijnste bodemdeeltjes (klei) zijn kleiner dan 0,002 mm. Pure kleideeltjes zijn glad en kleven aan de vingers.

De invloed van de textuur op de fysische bodemeigenschappen is groot. Tussen grotere deeltjes is bijvoorbeeld meer ruimte. Dat verklaart waarom zandige bodems sneller regenwater doorlaten dan andere bodems(goede drainage). Hoe kleiner de deeltjes (bv klei en leem), des te meer water en voedingsstoffen ze kunnen vasthouden.

Vanzelfsprekend zijn aan verschillende texturen voor- en nadelen verbonden. Te veel klei geeft een bodem met veel voedingsstoffen maar ook met problemen door slechte verluchting en trage drainage. Dergelijke bodems noemt men zwaar. Ook te veel leem kan drainageproblemen veroorzaken. Te veel zand betekent vlotte drainage, maar dat u steeds weer moet bemesten omdat ook de voedingsstoffen wegspoelen. Dergelijke bodems noemt men licht. De beste bodemtextuur bestaat niet uit allemaal middelgrote deeltjes, maar uit een evenwichtige mix van zand, leem en klei. Zand, leem of kleideeltjes maken ongeveer 45% uit van de bodem. Daarnaast bestaat de bodem ook nog voor ongeveer 5% uit organisch materiaal en voor 50% uit poriën.

of indirect via de tuinaannemer), parken, plantsoenen, natuurgebieden en bermen. Groenafval bestaat uit snoeihout en hakhout met een diameter kleiner dan 10 cm, bladeren, haagscheersel, organisch afval uit parken en plantsoenen, boomstronken en maaisel.

Gft-compost ontstaat door het composteren van het gft-afval dat bij burgers wordt opgehaald met de selectieve afvalophaling, onder andere de inhoud van de gft-container.
Gft-compost kan ook ontstaan uit vergisting met nacomposstering. Hier wordt het gft-afval eerst vergist en nadien gecomposteerd. Vergisting is een biologisch proces dat geen zuurstof nodig heeft. Tijdens de vergisting komt er biogas vrij, dat wordt omgezet in groene energie. Het eindproduct dat uit de vergistingstanks komt, heet digestaat. Dit digestaat wordt droog geperst en verder gecomposteerd tot een volwaardige gft-compost.

Hiernaast ziet u een tabel met de gemiddelde samenstelling van gft- en groencompost.

	gft-compost	gft-compost uit vergisting	groencompost	eenheid	werkings-coefficient
Droge stof	680	530	580	kg/ton	
Organische stof	250	220	200	kg/ton	
C/N verhouding	12	15	15		
C/P verhouding	52	56	94		
Totaal N	12	8	7	kg/ton	10-15%
Totaal P2O5	7	5	3	kg/ton	50%
Totaal K2O	10	5	6	kg/ton	80%
Totaal CaO	25	21	15	kg/ton	30%
Totaal MgO	5	4	3	kg/ton	10-20%
Totaal SO3	4	5	2	kg/ton	
EC	2500	1700	1100	µS/cm	
pH	8,8	8,5	8,3		
Chloriden	2100	1000	860	mg/l	
Kiemkrachtige zaden	afwezig	afwezig	afwezig		
Ziektes	afwezig	afwezig	afwezig		

Tabel: Gemiddelde samenstelling compost

WAT DOET COMPOST?

Tuinieren put de bodem uit. Borders maakt u schoon, grasmaaisel haalt u weg, fruit en groenten oogst u, … telkens haalt u voedingsstoffen en organisch materiaal weg van de bodem. Om uitputting en structuurverval te voorkomen moet u de bodem van nieuw organisch materiaal voorzien. En dat doet u met een bodemverbeteraar als compost.

COMPOST VERBETERT DE BODEMSTRUCTUUR

De ideale bodemstructuur is de kruimelstructuur, waarbij de grond samengehouden wordt in zachte, kruimelige bodemaggregaten. Tussen de kruimels zijn er kleine en grote poriën. Plantenwortels vinden hier water, zuurstof en voedsel (onder de vorm van mineralen) en doordringen via deze poriën de bodem. Humus heeft een zeer belangrijke rol in de vorming van deze kruimelstructuur. Organische stof (en enkele maanden geduld) kunnen soms al volstaan om een te losse bodem of grond met dikke harde kluiten te verbeteren. Voldoende organische stof, via toediening van compost (humusproduct), is daarom in een tuin van groot belang.

Een kruimelstructuur is ook zeer stabiel. Het voorkomt dat de bodemdeeltjes gemakkelijk losraken en verplaatsen. Tijdens een regenbui zal de bodem minder gemakkelijk dichtslaan of wegvloeien. Een donkere bodem met veel humus warmt ook sneller op in het voorjaar.

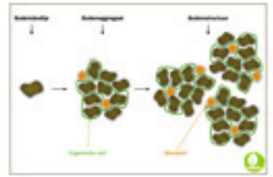

De poriën van een gezonde bodem bevatten een belangrijke voorraad aan water, zuurstof en voedsel voor planten

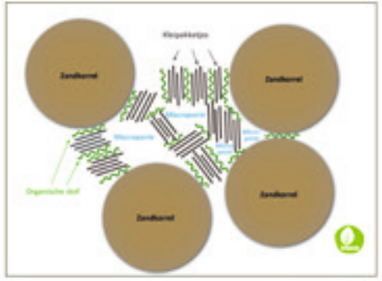

COMPOST VERBETERT DE WATERHUISHOUDING

Hoe snel het overtollige water doorheen uw bodem dringt (drainage), heeft een weerslag op de groei van uw planten.
De drainage wordt bepaald door de verdeling tussen de kleine en de grote poriën in de bodem. Zuurstof in de bodem bevindt zich in de grote macroporiën tussen de bodemdeeltjes. Water blijft hangen in de microporiën in de bodem en overtollig water stroomt weg via de macroporiën. Een zandgrond heeft veel macroporiën en dus vinden planten daar veel zuurstof maar vaak onvoldoende water. Ook voedingstoffen spoelen hier snel weg. Wie een te sterk gedraineerde grond heeft, moet zijn planten voortdurend water geven en bemesten. Zwaardere gronden, zoals leem en klei, hebben overwegend microporiën. Deze poriën zijn na regen volledig gevuld met water, waardoor het overtollige water moeilijk wegstroomt. De fijne plantenwortels hebben het hier moeilijk. De grond is zwaar bij nat weer en hard bij droog weer.

Het toevoegen van humus verbetert het evenwicht tussen micro- en macroporiën in de bodem. Een bodemverbeteraar als compost verbetert de structuur van de bodem en herstelt dit evenwicht zodat de waterhuishouding optimaal verloopt.

COMPOST VERHOOGT DE VRUCHTBAARHEID

Plantenwortels hebben naast zuurstof en water ook voedingsstoffen nodig. Stikstof, fosfor en kalium zijn de meest belangrijke voedingsstoffen voor de plant. Naast dit belangrijk trio, heeft een plant ook magnesium, zwavel, calcium, koper, ijzer, boor en andere spoorelementen in minieme hoeveelheden nodig. In de meeste gronden zijn de spoorelementen van nature in voldoende mate aanwezig. Bij intensief tuinieren, treden er na verloop van tijd tekorten op.

Meststoffen zijn er in vele soorten: chemische of organische, onmiddellijk actieve en traagwerkende. In tegenstelling tot moestuinen, is het bij siertuinen niet de bedoeling om de planten zo groot en dik mogelijk te krijgen. Niet de grootste planten, wel de mooiste leveren het meeste tuinplezier op. Planten komen slechts ten volle tot hun recht, als ze ook perfect gezond zijn. Net zoals bij de mens is een evenwichtige voeding van groot belang. Wie de planten te veel of te snel voedingsstoffen geeft, forceert de groei waardoor de planten vatbaarder worden voor ziekten en ongedierte. Overbemesting en bestrijdingsmiddelen zijn hierdoor al te vaak onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Compost is een bodemverbeteraar, maar bevat in beperkte mate ook voedingsstoffen die perfect als basisbemesting kunnen dienen. Het voordeel van de voedingsstoffen uit compost is dat ze langzaam vrij komen, op het tempo dat de planten ze nodig hebben. Enkel bij overvloedig bloeien of maaien (bv gazon of rozenstruik) zijn extra meststoffen nodig.

COMPOST BESCHERMT TEGEN ZIEKTES

Het organisch materiaal en de humus leveren voedsel voor nuttige bodemorganismen. Het organisch materiaal in compost is zeer divers (bladeren, grasmaaisel, takjes, fruit, …) waardoor ook verschillende bodemorganismen aangetrokken en gevoed worden. Een rijk en evenwichtig bodemleven zorgt er voor dat schadelijke organismen zoals aaltjes, of sommige ziekten moeilijker de overhand krijgen.

COMPOST BRENGT EVENWICHT

Als een echte bodemverbeteraar brengt compost terug evenwicht in de bodem (-structuur en –leven) waardoor planten en teeltgoed in gezonde omstandigheden kunnen groeien.
En wanneer de bodem gezond en evenwichtig is, begint u te denken aan voedingstoffen voor de planten. Dit is de functie van meststoffen. Meststoffen gebruiken heeft enkel zin als de bodem in evenwicht (hersteld) is. Een evenwichtige bodem houdt beter voedingsstoffen vast. Start daarom eerst met compost!

COMPOST IS MILIEUVRIENDELIJK

Vlaco-compost is milieuvriendelijk als recyclageproduct van gft- en groenafval dat uit de omliggende regio wordt aangevoerd. Ook de compostverkoop gebeurt in dezelfde regio. Compost ontstaat uit een natuurlijk proces. Compost is namelijk een secundaire grondstof die u ter vervanging van een primaire grondstof als turf gebruikt. Vlaco vzw streeft naar een compostering en compostgebruik met een kleine ecologische voetafdruk.

KWALITEIT VAN COMPOST

Het grote succes van compost heeft uiteraard alles te maken met de gegarandeerde kwaliteit van het product. Vlaco vzw en alle Vlaamse compostproducenten volgen via een intensieve kwaliteitscontrole zowel de grondstoffen, het volledige proces als het eindproduct op.

Een aantal compostproducenten heeft het Vlaco-label. Zij leveren extra inspanningen en voldoen dan ook aan de strengste Vlaco-kwaliteitseisen. Alle Vlaco-compost is gegarandeerd volledig uitgerijpt, zonder kiemkrachtige zaden en boordevol waardevolle stoffen die uw grond doen herleven. Vlaco-compost met label heeft gegarandeerd een organische stof gehalte van minimum 18 %.

Het gras is altijd groener met Vlaco-compost

Compostgebruik bij uw gazon

In bijna iedere Vlaamse tuin is een grasperk aanwezig. De aanleg en onderhoud van een gazon is dan ook één van de meest courante toepassingen van compost in de groenvoorziening. Bij de aanleg van een gazon moet je de bodem zeker en vast van voldoende organische stof voor de komende 10 tot 15 jaar voorzien (3-5 % koolstof). Uit de resultaten van een onderzoek van de Bodemkundige Dienst van België blijkt dat bijna 85 % van de gazons een te laag organische stofgehalte heeft. Bij de aanleg moet de bodem voor meerdere jaren worden verbeterd, want eens het gazon gezaaid is, kunt u geen ingrijpende bodemverbetering meer uitvoeren. Daarom werkt u voor de aanleg een hoge dosis compost in de grond in. Om vastlegging van stikstof door de compost en dus een verminderde beschikbaarheid van de bodemstikstof te vermijden, gebruikt u de voldoende uitgerijpte Vlaco-compost.

CONCRETE AANWIJZINGEN

AANLEG

Een bodemverbetering met compost doet u door 35 l/m² fijne gft-compost of 45 l/m² groencompost uit te spreiden en 10 tot 20 cm diep in te werken. Dit gebeurt bij voorkeur een tweetal weken voor het eigenlijke zaaien. Met een rol drukt u daarna de bodem lichtjes aan (best verschillende keren in verschillende richtingen). Nu is het zaaibed klaar. Het is belangrijk een zaadmengsel te gebruiken dat aangepast is aan de grondsoort en aan het toekomstig gebruik. Er zijn speciale zaadmengsels voor schaduwtuinen of tuinen met intensief gebruik. Voor een goede groeistart kan extra snel opneembare stikstof bijgemest worden à rato van 30 à 50 kg N/ha. In plaats van een zuivere stikstofmeststof kan ook gebruik gemaakt worden van een samengestelde meststof met een hoog stikstofgetal en een laag fosfor- en kaliumgetal. Denk hierbij eens aan gedroogd digestaat. Dit is een milieuvriendelijke, natuurlijke meststof en evenals compost een recyclageproduct met de Vlaco-kwaliteitsgaranties.

KRINGLOOPTIP

Zeker en vast ook het overwegen waard zijn **traag groeiende grassoorten**. Die hebben het voordeel dat u minder vaak moet maaien en dus ook dat de berg grasmaaisel in uw afvalcontainer (of op uw composthoop) aanzienlijk verkleint. Bovendien moeten deze grassen minder vaak bemest worden.

1 De compost ligt klaar
2 Compost uitspreiden
3 Een egale laag compost
4 Compost infrezen
5 De grond egaliseren...
6 ... en aandrukken
7 Gras inzaaien

ONDERHOUD

Vooral tussen juni en augustus hebben grasperken een grote behoefte aan stikstof (grasgroei) en kalium (stevigheid gazon). Dit is de periode waarin de compost in de bodem verteert en een deel van de voedingsstoffen vrijgeeft. Compost is ideaal als basisbemesting. Strooi 5 l/m² topdressing (fijne gft- of groencompost). In het najaar legt u een goede basis voor het volgende jaar.

BESTRIJD MOS MET COMPOST

Mos in het gazon is een veel voorkomend probleem. Behalve bij extreme mosvorming waar verticuteren aan te bevelen is, kunt u met een combinatie van een hogere maaistand (4 à 5 cm) en compost uw gazon op een duurzame manier ontmossen. Strooi een laagje van ongeveer een halve centimeter fijne compost uit op het gras om de bodemstructuur en het bodemleven te bevorderen. Het beste tijdstip voor deze topdressing is in het najaar, na de laatste maaibeurt. De organismen in de compost zetten het afgestorven mos en de grasresten om in vruchtbare humus. En een gezonde bodem met volop bodemleven is de beste manier om mos tegen te gaan. De compost voorziet ook in de voedingsbehoefte van het gazon. Zo bespaart u op meststoffen.

KRINGLOOPTIP

Heeft u een gazon en wilt u toch weinig of geen grasmaaisel produceren? Dan is een mulchmaaier ideaal. Die machine versnippert het gemaaide gras volledig en blaast het terug tussen de grasmat. Zo vormt zich een dun mulchlaagje dat het gazon voedt en de bodem beschermt tegen uitdroging. En maak u geen zorgen: die snel verterende grassprietjes veroorzaken géén viltvorming in

uw gazon. Met een mulchmaaier moet u wel wat vaker maaien om te voorkomen dat u per maaibeurt meer dan een derde van de grashoogte moet afmaaien. Maar daar tegenover staat dat u heel wat tijd wint. U moet niet telkens stoppen om de grasbak leeg te maken, u moet geen grasmaaisel naar het containerpark zeulen of thuis verwerken én u moet minder bemesten.

Met Vlaco-compost zetten borders de bloemetjes buiten

Compostgebruik in uw bloemborders

Vaste planten vormen zonder enige twijfel de belangrijkste plantengroep in de tuin. Dit is het meest dynamische gewas dat in een tuin te vinden is. Natuurlijk zijn er de éénjarigen die heel spectaculair in één seizoen van kiemplantje tot bloei komen en zaad zetten. Tweejarigen plakken er nog een winter tussen en de winterannuel staat hier als grensgeval min of meer tussenin. Geen plant kan echter tippen aan de dynamiek van meerjarige planten.

Vaste planten zijn planten die in de herfst en winter bovengronds afsterven en in de lente weer uitgroeien. Een aantal uitzonderingen daar gelaten. Het begrip vaste planten is ook plaatsgebonden. Een vaste plant uit de tropen heeft met onze koude en natte winters geen schijn van kans en sterft ook ondergronds af.

CONCRETE AANWIJZINGEN

AANLEG

Bij tuinaanleg investeert men vaak in duurdere planten die niet meer verplaatst kunnen worden zodra ze volwassen zijn. U kunt ze dus beter maar meteen goed behandelen.
Hou voor aankoop rekening met :

- de volwassen afmetingen van plant in kwestie.
- de eisen van de plant: zon-schaduw; vochtige of droge grond.
- de plaatselijk geldende afstandsregels tot de buurpercelen.

Hoe gaat u te werk? Voor een border met éénjarigen spreidt u 5 l/m² compost oppervlakkig uit en werkt u 10 tot 20 cm diep in. Voor een border met meerjarige vaste planten spreidt u 20 l/m² Vlaco-compost oppervlakkig uit en werkt die 10 tot 20 cm diep in. Hiermee voorziet u deze planten van voldoende organische stof waardoor een goede structuur voor hun hele levensduur verzekerd is.

VLACO-COMPOST VERBETERT UW TUINGROND

Problemen met een te harde, te arme of te droge grond pakt u aan door voor het planten de bodem grondig te verbeteren. Vlaco-compost is een unieke bodemverbeteraar dankzij de grote hoeveelheden stabiele organische stof. Door compost met de tuingrond te mengen verbetert de waterhuishouding, de structuur en het bodemleven van uw bodem. Dit betekent dat Vlaco-compost uw planten de ideale omstandigheden aanbiedt: water naar believen, genoeg zuurstof voor de wortels én een verhoogde weerstand tegen ziektes en insecten.

KRINGLOOPTIP

Zoek een evenwicht tussen plantkeuze, standplaats en doe dit naar eigen behoefte en smaak, dan krijgt u een onderhoudsarme beplanting die u jaren laat genieten van de tuin.

- Kies voor meerjarige planten.
- Kies voor bodembedekkers in plaats van gras.
- Zet meerjarige planten op de juiste standplaats, denk daarbij aan het bodemtype en zon of schaduw.
- Respecteer de groeikracht. Dat kleine takje wordt misschien een grote boom?
- Laat afgestorven bladeren ter plaatse liggen en dorre stengels staan. Zo kunnen de nuttige insecten veilig overwinteren.

ONDERHOUD

U doet er ook goed aan uw border jaarlijks te mulchen met Vlaco-compost. In de herfst houdt de mulchlaag de zomerwarmte in de grond en vormt ze een isolerende laag tegen de winterkou. Mulchen in de lente geeft de border een basisbemesting en houdt vocht en voedingsstoffen vast in de grond. Vlaco-compost oogt ook mooi. Een laagje van 2 cm volstaat.

KRINGLOOPTIP

Mulchen is het toedekken van de bodem met een laag tuinresten. De tuinresten stellen hun waardevolle voedingsstoffen terug ter beschikking van de bodem en de bodemorganismen. De kringloop sluit zich. Mulchen is een techniek die zowel in borders als onder bomen nuttig is. Mulchen doet u met compost maar kan ook met andere tuinresten. Bladeren, grasmaaisel en gesnipperd snoeihout beschermen even goed.

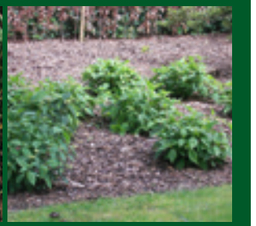

HOUDEN ZUURMINNENDE PLANTEN OOK VAN COMPOST?

Traditioneel wordt voor zuurminnende planten zoals Azalea, Rododendron, Erica veel turf gebruikt om de bodem te verzuren. Deze planten houden immers van een zure luchtige bodem. Turf is echter een ‘steriel product’. In droge zomers is er bovendien ook gevaar voor uitdroging van de plantput. Door Vlaco-potgrond potgrond te gebruiken blijven uw planten stralen. De Vlaco-potgrond is een kwaliteitspotgrond op basis van compost. Gebruik van de Vlaco-potgrond 100 % in het plantgat. Strooi eventueel nog extra compost oppervlakkig uit rond de plant.

BLOEMBOLLEN ZULLEN DE EERSTE EN DE LAATSTE ZIJN

Van in het vroege voorjaar tot de late herfst zijn er bloembollen die de tuin opvrolijken. De bloembollen verdelen we in twee groepen: de voorjaarsbloeiers en de zomerbloeiers.
Bloembollen die in het voorjaar zullen bloeien, plant u in het najaar. Het planten gebeurt best tussen einde september en november. De vroegst bloeienden (bijvoorbeeld het Sneeuwklokje) moeten al voor half oktober de grond in. De zomerbloeiers plant u vanaf eind april (na de vorst). Een belangrijk pluspunt voor de zomerbloeiers is hun lange bloeitijd (bijvoorbeeld de Dahlia's).
Plant geen bollen wanneer de vorst al in de grond zit of wanneer deze kletsnat is. De belangrijkste eis van bloembollen is een luchtige en snel opdrogende grond. In natte grond verstikken de bollen en rotten ze volledig weg. Bloembollen gedijen het best in een zwarte grond met veel humus. Zeker voor de vaste bolgewassen die niet jaarlijks uit de grond worden gehaald, is het goed doormengen van de bodem met een flinke dosis compost een aanrader. Bovenop de bol legt u wat grove compost. Succes verzekerd.

TIP
Van veel bloembollen heeft u jarenlang plezier. U hoeft ze maar één keer te planten. Als u voor een gezonde bodem zorgt, dan hebben ze het bet er naar hun zin en vormen ze steeds grotere groepen. Bollen doen het ook prima in potten of bloembakken.

Bomen en struiken staan sterk in vlaco-compost

Compostgebruik bij bomen en struiken

Houtige gewassen en zeker bomen wortelen te diep in de bodem om optimaal van een algemene bodemverbetering te genieten. Bij deze planten verdient het plantgat extra aandacht. Maak het plantgat groot genoeg. Als u compost in het plantgat mengt, heeft dit tal van voordelen.

- De planten slaan gemakkelijker aan.
- De compost zorgt voor een lange termijn basisbemesting.
- De compost verhoogt de waterreserve voor de plant.

CONCRETE AANWIJZINGEN

AANLEG

Het ideale plantseizoen is de vroege lente, of beter nog, de late herfst. Verplant geen bomen tijdens vriesweer!

- Maak een plantgat even breed als de takken van de kroon.
- Meng de uitgegraven bodem grondig met 20 % compost.
- Plaats de boom of struik en eventueel een plantensteun.
- Vul de put langzaam en meng regelmatig met overvloedig water zodat de grond goed rond de wortels sluit.
- Hou de bodem rond de struik of boom het eerste jaar onbegroeid.

ONDERHOUD

Na het aanplanten kunt u ook jaarlijks mulchen met ongeveer 2 cm Vlaco-compost. Let bij fruitbomen op dat u de entplaats niet met compost bedekt.

KRINGLOOPTIP

Wie geregeld snoeihout heeft, kan investeren in een hakselaar. Kies een snijmechanisme aangepast aan uw type snoeihout.

Snippers zijn, naast compost, ideaal mulchmateriaal. Breng een laag van meer dan 5 cm houtsnippers aan, bv. tussen uw vaste planten, uw struiken, aan de voet van de haag of op het aardepad in uw tuin. Na vertering van de houtsnippers zal het organische stofgehalte van de bodem aanzienlijk toegenomen zijn. In heel wat recyclageparken kunt u overigens terecht voor houtsnippers.

Geef uw fruittuin een vitaminekuur

Compostgebruik in uw fruittuin

Eten uit eigen tuin spreekt iedereen aan. Struiken, bomen, laagstammen of hoogstammen, geleid fruit. Zoveel vormen en voor elke tuin is er wel een soort geschikt.
Fruitbomen gedijen het best op een humusrijke en niet te zure bodem. Kersen stellen de hoogste eisen aan de bodem, pruimen zijn sneller tevreden. Zeker op zware leem- en kleigronden en op zandgronden kan best, voor het planten, flink wat humus worden toegevoegd onder de vorm van compost.

CONCRETE AANWIJZINGEN

AANLEG

Voor hoogstamfruitbomen maakt men plantputten van 40 cm diepte met een diameter van 1 tot 1,5 meter. Te diepe putten veroorzaken verzakkingen. Voor laagstambomen is het belangrijk dat bij het planten de entplaats (waar de bovenstam op de

onderstam is geënt) minstens 10 cm boven de grond uitsteekt, zo niet is er het risico dat de bovenstam zelf rechtstreeks wortels zal gaan vormen.
Meng 20% compost met de plantputgrond.
Uitgerafelde of gekwetste wortels worden met een scherpe snoeischaar verwijderd, waardoor de vorming van jonge en nieuwe zuighaartjes bevorderd wordt. Het is best om direct bij het planten een boompaal te zetten. De paal moet aan de windzijde van de boom staan, in de meeste tuinen is dat de zuidwestkant.

ONDERHOUD

Na het planten mag rond de stam wat compost worden uitgestrooid. Ook in de daaropvolgende jaren strooit u compost in de herfst rond de stam. Hou de entplaats bij laagstam fruitbomen vrij.

TIP

Tijdens de eerste jaren houdt u best een boomcirkel van ongeveer 1 meter diameter rond de stam gras- en onkruidvrij. Bij hoogstambomen is een boomcirkel na enkele jaren niet langer noodzakelijk. Laagstammen die gekweekt worden op zwakgroeiende onderstammen, hebben wel sneller last van de concurrentie van een onderbegroeiing. U kunt onderbegroeiing grotendeels uitschakelen door deze oppervlakte af te dekken met 7 cm grove compost of grasmaaisel. Een mulchlaag van compost absorbeert bovendien in de lentemaanden voldoende warmte tijdens de dag, waardoor het risico op bloesemschade door nachtvorst verkleint.

Oogst er op los

Compostgebruik in uw moestuin

De belangrijkste eigenschap van compost in een moestuin is het verhogen van het humusgehalte in de bodem. Groenten hebben niet voldoende aan stikstof, fosfor en kali. Eerst en vooral willen ze wortel schieten in een bodem waar ze een goed evenwicht vinden tussen lucht, water en vaste stof. De structuur van de bodem is bij heel wat groenten van groot belang.
Planten nemen ook calcium, kalium, stikstof, fosfor en sporenelementen op uit de bodem. Deze voedingsstoffen zijn ook in Vlaco-compost aanwezig. Compost is een zeer geschikte basisbemesting voor de moestuin. De meeste voedingsstoffen uit compost komen langzaam vrij.

CONCRETE AANWIJZINGEN

AANLEG

In de moestuin kan u jaarlijks ongeveer 5 l/m² inwerken. In een nieuwe moestuin en voor groenten zoals kolen, spinazie, prei, sla, selder, peterselie, kervel, courgette, pompoenen, komkommer, meloen, aubergine, paprika, tomaat en aardbei kan u gerust wat meer gebruiken. Veldsla, ajuin, knoflook, erwt, boon, witloof en schorseneer hebben liever minder nutriënten, gebruik dus wat minder compost.

GEURENDE EN SMAKENDE KRUIDEN IN UW TUIN

Kruiden zijn een streling voor de zintuigen. U kunt ze kweken omwille van hun geur, hun smaak of gewoon omdat ze mooi zijn. En met wat extra compost doen ze het extra goed.

Wat is een kruid eigenlijk? Een kruid is een plant die mensen voor een speciaal doel gebruiken om hun culinaire, medicinale, aromatische en decoratieve eigenschappen. Kruiden kunnen zowel eenjarige, tweejarige, vaste planten, bollen, heesters, klimplanten als bomen zijn. Van kruiden gebruiken we niet alleen de bladeren, ook wortels, vruchten, zaden of bloemen kunnen lekker zijn.

Kruiden zijn makkelijk om te kweken, zowel in potten als in de volle grond. Ze zijn bovendien vaak fraai om te zien. Wilt u zelf een kruidentuintje aanleggen, houdt dan rekening met de standplaatseisen van de diverse kruiden. Groepeer kruiden op basis van de groeiomstandigheden, en niet op basis van gebruik. Heel wat kruiden komen van nature in

bosachtige gebieden voor. Compost als bodemverbeteraar, is dus ideaal bij deze planten. De compost is een imitatie van het bladafval dat in de bosgebieden voorkomt. U kunt de compost voor het aanplanten oppervlakkig inwerken, tijdens het planten in de plantput mengen, of na het aanplanten gebruiken als mulch.

Volgende kruiden houden van compost: basilicum, bieslook, dille, laurier, koriander, munt, dragon, peterselie. Bij het aanplanten mengt u ongeveer 20 % compost in het plantgat of pot.

Vul lege plekjes op met bakken en potten

Compostgebruik bij bloembakken en kuipplanten

Bloembakken gevuld met veen- of turfsubstraten hebben het nadeel dat ze vrij snel uitdrogen. Eenmaal uitgedroogd neemt dit substraat bovendien maar moeilijk opnieuw vocht op. Toevoegen van compost zorgt voor een belangrijke bijkomende beschikbare waterreserve. U kan de frequentie van begieten daardoor verlagen, wat meteen resulteert in een fikse arbeidsbesparing. Compost heeft ook andere troeven. Bakken gevuld met compost zijn iets zwaarder, wat het omwaaien beperkt. Door de compost is het substraat bovendien meteen voorzien van een traagwerkende bemesting. Compost is bovendien een duurzaam alternatief voor turf.

CONCRETE AANWIJZINGEN

AANLEG

Voor het vullen van kuipen kan Vlaco-potgrond gebruikt worden. Vlaco-potgrond is een kwaliteitsvolle potgrond op basis van compost.

Compost en energie gaan hand in hand!

Voordelen van compost becijferd

Vlaanderen heeft nood aan groene duurzame energie. Vlaco vzw streeft er naar energiewinning uit afvalstromen en materiaalrecyclage hand in hand te laten gaan. Energiewinning kan via anaerobe vergisting en/of afvoer van beperkte hoeveelheden houtig materiaal als biomassa. Zo groeit een eenvoudige afvalkringloop uit tot een heuse materialenkringloop met tal van raakvlakken met andere kringlopen en ketens.

Hoeveel is compostgebruik waard? Composteren vermindert de CO_2-uitstoot. Niet alleen het proces zelf, maar ook de nuttige toepassing van compost (uitstoot door ontginning, transport, uitrijden van veen en turf, de productie en uitrijden van kunstmest worden vermeden) draagt hieraan bij.
Per ton groenafval die gecomposteerd wordt in plaats van verbrand, besparen we 624 kg CO_2 en per ton gft-afval 517 kg CO_2. De compostsector bespaart jaarlijks meer dan 500.000 ton CO_2. Dit komt overeen met de CO_2-uitstoot van 240.000 auto's van één jaar (die gemiddeld 15 000 km per jaar rijden), of met het elektriciteitsverbruik van 200. 000 gezinnen gedurende één jaar.

Het composteren op zich gebruikt energie, maar door een beperkte hoeveelheid (10 à 15 %) structuurmateriaal voor energierecuperatie te gebruiken, komt de energiebalans al snel in evenwicht, zonder de productie van kwaliteitscompost in het gedrang te brengen. Als bij het verbranden van biomassa naast de elektriciteit, ook de warmte nuttig gebruikt wordt, is de balans nog positiever.
Vergisting met nacompostering is een proces dat energierecuperatie en materiaalrecyclage combineert.
Als we het selectief ingezamelde Vlaamse gft-afval, vergisten en nacomposteren levert dit aan 14.000 gezinnen elektriciteit. Als we bovendien ook nog 15 % van de zeefoverloop uit de groencomposteringen en 10 % van de zeefoverloop uit de gft-composteringen omzetten in energie, levert dit aan

30.000 gezinnen groene stroom. Bovendien produceert de sector dan ook nog 350.000 ton kwaliteitsvolle compost.

Naast CO_2-emissies neemt Vlaco vzw ook de effecten van compost op het waterbergend vermogen van de bodem en op erosie onder de loep. Compost verbetert de bodemstructuur en verhoogt het organische stofgehalte in de bodem. Hierdoor houdt de bodem vocht beter vast. Door 350.000 ton gft- en groencompost te gebruiken, besparen we ongeveer 100.000 m³ water per jaar. Dit is het gemiddeld verbruik van 2.400 personen. Daarnaast houden we met dezelfde hoeveelheid compost ook 3.200 tot 3.800 ton grond op de akkers en dit draagt dus bij aan het behoud van de vruchtbare landbouwbodem.

Hoeveel vlaco-compost gebruikt u ?

De cijfers op een rij

TOEPASSING			GFT-COMPOST	GROENCOMPOST	VLACO-POTGROND
Grondwerken	Vóór de aanleg van de tuin		25l/m²	35 l/m²	
Gazon	Inwerken voor het zaaien		35 l/m²	45 l/m²	
	Jaarlijks topdressing strooien		5 l/m²	5 l/m²	
Bomen en struiken	Mengen met de plantputaarde		20%	20%	
	Jaarlijkse mulchlaag onder de kruin		2 cm/m²	2cm/m²	
Bloemperken	Inwerken vóór de aanplant	éénjarigen	5 l/m²	5 l/m²	
		zuurminnende planten			100%
		meerjarigen	20 l/m²	20 l/m²	
	Jaarlijkse mulchlaag	éénjarigen	2 cm/m²	2 cm/m²	
		zuurminnende planten			
		meerjarigen			
Bloembakken en kuipplanten	Vullen		niet	20%	100%
Fruittuin	Inwerken vóór de aanplant	éénjarigen	5 l/m²	5 l/m²	
		meerjarigen	20 l/m²	20 l/m²	
	Jaarlijkse mulchlaag aan de stam		2 cm/m²	2 cm/m²	
Moestuin	Inwerken bij de nieuwe aanleg		15 l/m²	20 l/m²	
	Jaarlijkse aanleg (zaaien of planten)*		5 l/m²	5 l/m²	
	Jaarlijkse mulchlaag tussen de groenten*		0,5 cm/m²	0,5 cm/m²	

* voor groenten zoals kolen, spinazie, prei, sla, selder, peterselie, kervel, courgette, pompoenen, komkommer, meloen, aubergine, paprika, tomaat en aardbei kan je gerust wat meer gebruiken. Veldsla, ajuin, knoflook, erwt, boon, witloof en schorseneer hebben liever minder nutriënten, gebruik dus wat minder compost.

Waar bestelt u Vlaco-compost?

De lijst van Vlaco-compostproducenten vindt u op www.vlaco.be

WAT IS VLACO VZW?

Vlaco behartigt al 25 jaar het beleid en de belangen van de biologische kringloop in Vlaanderen. Vlaco verenigt zowel overheden (de OVAM en intercommunales) als bedrijven die organisch-biologisch afval verwerken. In totaal zijn zo'n 8 bedrijven bij Vlaco aangesloten.

Groenafval, gft-afval en organisch-biologisch (bedrijfs)afval zijn waardevolle grondstoffen. Zo produceren zij bodemverbeteraars en organische meststoffen.

Meer halen uit biologische kringlopen en zo de ecologische en economische belangen van onze leden en van heel Vlaanderen stimuleren: dat is de corebusiness van Vlaco.

U kunt bij ons terecht met al uw vragen over compostering, vergisting of andere biologische behandelingen en hun eindproducten,compostgebruik en kringlooptechnieken.

In dezelfde reeks zijn verschenen:

Folders:
- Hoe verzorgt u vaste planten in de kringlooptuin?
- Hoe kiest u vaste planten voor de kringlooptuin?
- Thuiscomposteren in compostbakken
- Thuiscomposteren in het compostvat
- Mulch in de kringlooptuin
- Bodembedekkers
- Gazon
- Compost brengt leven in de kringlooptuin

Brochures:
- Thuiscomposteren in de kringlooptuin
- Snoeihout verwerken in de kringlooptuin
- Kippen houden in de kringlooptuin
- Laat u er gras over groeien?
- Kippen houden in de kringlooptuin
- Vlaco-compost brengt leven in uw tuin
- Vaste planten in de kringlooptuin
- Plant zeker ... én vast!
- Thuiscomposteren is kinderspel
- Tuin- en keukenresten composteren (brochure voor kinderen)
- Voedselverlies … en wat u er zelf aan kunt doen

Boek:
Composteren en Kringlooptuinieren, i.s.m. Ivo Pauwels

BRONVERMELDINGEN

Vlaco vzw gebruikte in deze brochure informatie uit literatuur, persoonlijke contacten en betrouwbare internetbronnen. Foto's komen uit eigen databank of zijn met toestemming geleend voor deze uitgave. Teksten mag u, mits bronvermelding, overnemen. De belangrijkste bronnen sommen we hier op.

- www.groennet.be
- www.tuingids.be
- www.vvpv.be
- www.neerlandstuin.nl
- Ecologisch handboek tuinieren (Velt vzw)
- Seizoenen (tijdschrift Velt vzw)
- De Volkstuin (tijdschrift)
- Tuingrond verbeteren (publicatie Vlaco vzw)
- Met Compost het jaar rond (publicatie Vlaco vzw)
- Het gebruik van compost in de groenvoorziening (publicatie Vlaco vzw)
- Composteren en kringlooptuinieren (Ivo Pauwels ism Vlaco vzw, uitgeverij Lannoo)
- Foto's van Vlaamse Tuinaannemer

REDACTIE

Barbara Hoekstra
Elke Vandaele
Kristel Vandenbroek

Heeft u nog vragen?
U kunt terecht bij Vlaco vzw,
Stationsstraat 110,
2800 MECHELEN, tel. 015/451.370
www.vlaco.be

voorjaar 2017

Meer halen uit de biologische kringloop

Vlaco vzw

Stationsstraat 110 l 2800 Mechelen

T: 015 451 370 l info@vlaco.be

ONTDEK OOK DE VLACO-WEBSITE:

www.vlaco.be